

Stabsavdelningen
Enheten för styrning
Fredrik Selander
016 - 544 2070
fredrik.selander@energimyndigheten.se

Regeringen
Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

*EX p
per post och mail
2010-09-28/FS*

Yttrande angående betänkandet En ny förvaltningslag (SOU 2010:29)

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i stort förslaget till en ny förvaltningslag med ikraftträdande den 1 januari 2012. Myndigheten redovisar dock vissa synpunkter främst på paragrafnivå.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten är positiv till den grundliga analys som utredningen företagit liksom till de kodifieringar av praxis som införts i lagförslaget.

Energimyndigheten är också positiv till den struktur som givits lagen i förslaget.

Under rubriken Specifika synpunkter nedan har Energimyndigheten lämnat vissa synpunkter på paragrafnivå.

En generell synpunkt Energimyndigheten har gäller en återkommande problematik i lagförslaget, som delvis har sin koppling i borttagandet av begreppet myndighetsutövning. Detta begrepp ger myndigheter idag två nivåer av ärenden med tillhörande beslut. Myndighetsutövning kan vidare sägas utgöra en kvalifikationsgrund för att vissa bestämmelser i den nuvarande förvaltningslagen ska vara tillämpliga.

Energimyndigheten delar uppfattningen att begreppet myndighetsutövning är svårtillämpbart och att det finns nackdelar med att ha ett begrepp som är mer förankrat i teorin än i praktiken. Energimyndigheten delar också utredningens uppfattning att det inte går att hitta legaldefinitioner av begreppen beslut och ärende. Energimyndigheten vill dock framhålla att även den i lagförslaget valda lösningen, att lagen gäller förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden samt uppdelningen i "beslut" och "beslut som kan överklagas", rimligen också kommer att resultera i en teoribildning om dessa begrepp.

Energimyndigheten anser det ofrånkomligt att för en lag som har ett så generellt tillämpningsområde undvika begrepp som dels är svåra att definiera och dels kräver teoretiska resonemang för att bli tillämpbara. Energimyndigheten vill mot den bakgrunden tillstyrka utredningens val av begrepp i denna del.

Specifika synpunkter

6 § 2 st

Myndigheten ska på lämpligt sätt anvisa den e-postadress eller annat elektroniskt mottagningsställe dit meddelanden kan sändas. Har ett meddelande anlänt till det anvisade mottagningsstället, ska myndigheten, om inte särskilt hinder möter, underrätta avsändaren om detta och samtidigt ange tidpunkten för mottagandet. Om meddelandet eller bifogat material helt eller delvis inte har kunnat uppfattas, ska avsändaren underrättas även om det.

Den underrättelseskyldighet som åläggs myndigheterna kan lösas på olika sätt. En variant som kan bli aktuell är att med automatik sända en bekräftelse. Detta torde IT-tekniskt inte vara särskilt komplicerat. Energimyndigheten vill dock påpeka att ett sådant förfaringssätt däremot kan vara ett problem säkerhetsmässigt, då även SPAM-meddelanden kan komma att bekräftas. Besvaras vissa SPAM-meddelanden kan det innebära att skadliga koder eller virus överförs till en myndighets IT-system.

7 §

Myndigheterna ska inom sina respektive verksamhetsområden samverka med varandra.

En myndighet ska i den utsträckning som kan anses rimlig bistå den enskilde genom att själv inhämta upplysningar eller yttranden från andra myndigheter.

Energimyndigheten är mycket positiv till en utveckling mot ett ökat samarbete mellan myndigheter. I detta sammanhang vill Energimyndigheten uppmärksamma på att definitionen av vad som är allmän handling försvårar ett effektivt utbyte mellan myndigheter i ett ärendes beredningsstadium. Regleringen av vad som är allmän handling ligger visserligen utanför förvaltningslagen, men Energimyndigheten vill ändå framhålla denna problematik i detta sammanhang.

Informationsteknologi ger idag väldiga möjligheter till ett effektivt och rationellt utbyte av kunskap mellan myndigheter. E-post är sedan flera år ett självklart kommunikationsverktyg och idag finns också möjlighet att till exempel skapa så kallade projektplattformar, där ett antal aktörer kan föra en "informell" och sluten dialog inom ett visst område. Definitionen av allmän handling gör emellertid att i princip all kommunikation som en myndighet företar med andra aktörer utanför myndigheten och med hjälp av den moderna tekniken kommer att lyda under offentlighetsprincipen. Det bistånd en myndighet kan erbjuda en annan myndighet på beredningsstadiet genom synpunkter på utkast, dialog på en projektplattform etc. riskerar i många fall att behöva lämnas ut till tredje man enligt offentlighetsprincipen.

8 § 1 st

Ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och ekonomiskt som möjligt utan att den enskildes rättssäkerhet eftersätts.

Energimyndigheten föreslår ett tillägg i denna del, så att även hänsyn tas till miljön. En myndighets handläggning och beslutsfattande kan ha såväl en direkt som indirekt påverkan på miljön. Den direkta påverkan finns i all handläggning och där finns en mängd hänsyn att tas - t.ex. pappersanvändning och resor. Energimyndigheten föreslår därför följande skrivning:

"Ett ärende ska handläggas så enkelt och snabbt som möjligt samt med hänsyn till ekonomiska och miljömässiga intressen utan att den enskildes rättssäkerhet eftersätts."

9 §

Den som är part i ett ärende har rätt att ta del av allt material som har tillförts ärendet. Rätten att ta del av uppgifter gäller dock med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 9 § används för första gången i lagförslaget benämningen part. I exempelvis 10 § skrivs sedan att ärende väcks av "enskild part" och i 16 § skrivs att "enskild kan väcka ärende".

Energimyndigheten anser att dessa benämningar bör ses över och användas på ett mer konsekvent sätt. Detta för att bland annat undvika onödiga teoribildningar om vissa begrepp.

10 och 11 §§

Åtgärder vid dröjsmål

Energimyndigheten är positiv till införandet av det nya instrumentet dröjsmålstalan. Däremot är det myndighetens uppfattning att konsekvenserna för domstolarna kan bli större än vad utredningen anger. Ett beslut av domstol att förelägga en myndighet att inom viss tid besluta i ett ärende innebär en relativt kvalificerad bedömning från domares sida om vad en rimlig tidsåtgång kan vara. Dessutom kan det inte uteslutas att antalet prövningar i dröjsmålstalan kan väsentligt komma att öka jämfört med de anmälningar som idag görs till Justitieombudsmannen.

12 §

Tolkning och översättning

Genom förslaget ändras nuvarande reglering från att en myndighet *bör* anlita tolk till att myndighet *ska* anlita tolk. Utredningens uppfattning är att konsekvenserna av detta knappast kommer att bli märkbara. Energimyndigheten ifrågasätter inte i sig övergången i formuleringen från *bör* till *ska*, men utesluter inte att detta för vissa myndigheter kan få inte minst ekonomiska konsekvenser.

21 och 27 §§

Kommunikation samt Motivering av beslut

En skillnad mellan nuvarande reglering och lagförslaget är att vissa uttryckliga undantag från reglerna om att myndighet ska kommunicera med part och motivera beslut har tagits bort i lagförslaget. Det krävs med den föreslagna regleringen att undantag från dessa huvudregler görs i annan lag.

Energimyndigheten ser en ärendetyp som bör undantas från såväl dessa huvudregler som de allmänna bestämmelserna om överklagande som återfinns i lagförslaget. Denna ärendetyp är tjänstetillsättningar. Förvaltningslagen är en generell lagstiftning och ska tillämpas på en mängd olika ärendetyper hos en mängd olika myndigheter. Regeln i 3 § att det i princip bara är lag som kan bryta förvaltningslagens regler anser Energimyndigheten är bra. Utredningen har sedan i sina analyser lagt möda på att försöka få ärendetypen tjänstetillsättningar in under det ramverk som förvaltningslagen utgör. Energimyndigheten anser för sin del att ärendehandläggningen för just tjänstetillsättningar istället bör regleras i annan lag.

Det är inte ovanligt att en utlysning av tjänst resulterar i hundratals ansökningar. Arbetsbördan för myndigheter kommer väsentligt att öka om samtliga sökanden ska kommuniceras innan beslut och om motivering ska göras för varje beslut, såväl tillsättningsbeslut som avslagsbeslut.

Energimyndigheten ställer sig vidare tveksam till det borttagande av Statens överklagandenämnd som utredningens resonemang i denna del skulle leda till. Det vore, enligt Energimyndighetens uppfattning, till nackdel att låta överklaganden i tjänstetillsättningsärenden ingå i den normala instansordningen med tre nivåer. Detta skulle i hög grad riskera att minska effektiviteten i tjänstetillsättningarna.

Det ska betänkas att myndigheter agerar på samma marknad som alla andra aktörer när det gäller att få så bra arbetskraft som möjligt. Det är därför viktigt att spelreglerna är så långt möjligt desamma för samtliga potentiella arbetsgivare. Energimyndigheten vill här dra en parallell till regelverket om offentlig upphandling som myndigheter har att tillämpa vid bland annat anlitande av konsulter. Ett sådan motsvarande reglering i lag för tjänstetillsättningar kan undanta vissa av bestämmelserna i förvaltningslagen i enlighet med 3 § i lagförslaget.

25 och 26 §§

Avvikande mening och Beslutsdokumentation

I båda dessa bestämmelser omnämns den slutliga handläggningen. I 25 § skrivs "... befattningshavare som är med *om* den slutliga handläggningen...", medan det i 26 § skrivs "... vem som har varit med *vid* den slutliga handläggningen...".

Energimyndigheten vill uppmärksamma på denna skillnad i ordval och anser att ordvalet bör vara detsamma i de två paragraferna.

Avslutningsvis vill Energimyndigheten framföra att myndigheten anser att utredningens *konsekvensanalys* inte är tillräckligt uttömmande. I samband med 10, 11 och 12 §§ ovan anges några områden där myndigheten anser att de ekonomiska och arbetsrelaterade konsekvenserna inte är tillräckligt utredda. Vidare bör en konsekvensanalys innehålla resonemang avseende perspektivet regelförenkling.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Mattias Eriksson, Zofia Lublin, Andres Muld, Anne Norstedt och Birgitta Palmberger, enhetschefen Eija Österberg samt verksjuristen Fredrik Selander, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger
Fredrik Selander

